

Yaralı, D. (2017). Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algılarının incelenmesi (Kafkas Üniversitesi Örneği). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (1), 487-504.

Geliş Tarihi: 21/11/2016

Kabul Tarihi: 20/03/2017

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK YETERLİK ALGILARININ İNCELENMESİ (KAFKAS ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

Dilek YARALI*

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Kafkas Üniversitesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algılarını ve bu algıların çeşitli değişkenler bakımından farklılık gösterip göstermediğini tespit etmektir. Tarama araştırma modelinde yürütülen çalışmada öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algılarının belirlenmesinde Nartgün (2008) tarafından geliştirilen, “Ölçme ve Değerlendirme Genel Yeterlik Algısı Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2014-2015 bahar döneminde Kafkas Üniversitesinde öğrenim gören 413 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmadan elde edilen bulgular sonucunda; öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algılarının temel kavramlar alt boyutunda “yeterli”, ölçme teknikleri alt boyutunda “orta düzeyde yeterli” ve istatistiksel çözümlene ve raporlaştırma alt boyutunda “orta düzeyde yeterli” olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte araştırmada öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algıları üzerinde değişkenlerin (cinsiyet, bölüm, program türleri ve yaş) anlamlı bir etkisinin olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: öğretmen adayı, yeterlik algısı, ölçme ve değerlendirme

THE ANALYSIS OF TEACHER CANDIDATES' COMPETENCY PERCEPTIONS TOWARD MEASUREMENT AND ASSESSMENT (EXAMPLE OF KAFKAS UNIVERSITY)

ABSTRACT

The purpose of this research is to determine competency perceptions of teacher candidates studying at Kafkas University toward measurement and assessment and to identify whether these perceptions differ in terms of various variables or not. In the study sustained in the survey research model “Measurement and Assessment General Competency Perception Scale” developed by Nartgün (2008) is used to determine competency perceptions of teacher candidates toward measurement and assessment. The working group of the research consists of 413 teacher candidates studying at Kafkas University during the spring semester of 2014-2015 academic year. As a result of the findings obtained of the research, competency perceptions toward measurement and assessment of teacher candidates have been determined under the “basic concepts” subscale as ‘sufficient’, under the “measurement techniques” subscale as ‘moderately sufficient’, under the “statistical analysis and reporting” subscale as ‘moderately sufficient’. Besides, it has been revealed that the variables (gender, department, type of program and age) don't have meaningful effect on competency perceptions of teacher candidates toward measurement and evaluation in the research.

Key Words: teacher candidate, competency perception, measurement and assessment

---

* Yrd. Doç. Dr., Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü,
dsyarali44@gmail.com

1. GİRİŞ

Eğitimin literatürde birçok tanımı bulunmaktadır. Erden (2015) eğitimi, “en geniş anlamıyla bireyde kendi yaşantıları yoluyla davranış değişikliği meydana getirme süreci” (s. 13) şeklinde tanımlanmaktadır. Güven (2010) ise “Eğitim, en genel anlamıyla bireyleri belli amaçlara göre yetiştirme sürecidir ve bu süreçten geçen bireyin kişiliğinin olumlu yönde değişmesi beklenilir” (s. 2) şeklinde eğitimi tanımlamaktadır.

Ölçme ve değerlendirme denilince akla gelen ilk kavramlar ölçme ve değerlendirme sözcükleridir. Ölçme kavramını Tan (2014)’te “ölçülen niteliklerin aralarındaki ilişkileri koruyacak şekilde bu niteliklere sayı ve sembollerin atanması işlemleri” (s.44) olarak, değerlendirme kavramını ise “ ölçümlerin ölçüt veya ölçütlerle kıyaslanarak bir karara varma işi” (s.46) olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlara dayanarak değerlendirme yapabilmek için ölçme ve ölçütlerden faydalanmamızın gerekli olduğu söylenebilir. Eğitim-öğretim programının boyutlarını; amaç, muhteva (içerik), öğretim süreçleri (strateji, yöntem ve teknikler, araç-gereçler vb.) ve değerlendirme oluşturur (Küçükahmet, 2014). Bu ifadeden anlaşılacağı üzere eğitim programları dört temel öğeden oluşmakta; değerlendirme, eğitim programının son ve aynı zamanda tamamlayıcı öğesi olarak eğitim programında yer almaktadır.

Öğrenme-öğretme süreci boyunca ölçme ve değerlendirmeye ihtiyacımız vardır. Çünkü değerlendirme “öğretmen ve öğrencilere öğrenme süreçleri boyunca ihtiyaç duyulan bilgileri sağlamayı amaçlamaktadır” (Stiggins & Chappuis, Tarihsiz: 6). Bu bağlamda, öğrenme-öğretme sürecinde öğrenciye birtakım bilgiler, davranışlar, tutumlar vb. kazandırılmaya çalışılır ve öğrencilerin bunları kazanıp kazanmadığının kontrol edilmesi önemlidir. Çünkü bu sonuçlara bakılarak öğrenme-öğretme süreci ile ilgili birtakım önlemlerin alınması ve uygulanan programların yeniden değerlendirilmesi gerekebilir. Dolayısıyla “Hayatın her alanında olduğu gibi eğitim alanında da, işin neresinde olduğumuzu, ulaştığımız sonuçları, başarılı olup olmadığımızı görmek ve bundan bir karar çıkarmak zorundayız” (Uysal, Öztürk ve Döş, 2013: 1).

Ölçme ve değerlendirme niçin yapılır? Ölçme ve değerlendirmenin yapıldığı zaman açısından sırasıyla; tanılamaya ve yerleştirmeye dönük değerlendirme, eğitim-öğretim sürecinin başında öğrencilerin programla alakalı hazır bulunuşluk düzeylerini belirlemek ve buna göre öğrencilere gerekli ve doğru yönlendirmeyi yapmak amacıyla; eğitim-öğretim süreci boyunca yapılan biçimlendirme ve yetiştirmeye dönük değerlendirme, öğrencilerin dersler ve konular ile ilgili ilerlemelerini izlemek ve bu ilerlemelere yönelik geri bildirimlerde bulunmak, bu izleme sürecinde hem konu hem de ders bazında öğrencilerin sahip olduğu öğrenme güçlüklerini belirlemek amacıyla, dönemin sonunda ise yapılan değer biçmeye dönük değerlendirme, öğrencinin öğrenme düzeyini tespit edip buna göre not vermek amacıyla yapılır (Demirel, 2004; Uysal, Öztürk ve Döş, 2013). Ayrıca ölçme ve değerlendirme, öğrencinin konu hakkında ne bilmediğinden öte ne bildiğini tespit etmek, uygulanan eğitim-öğretim programların ve derste kullanılan strateji, yöntem, teknik, taktiklerin ve derste öğretmenlerin tercih ettiği araç-gereç ve materyallerin ne kadar etkili olduğunu saptamak, ne kadar yeterli ve etkili kullanıldığını belirlemek amacıyla da yapılır. Bu bağlamda başarılı bir öğrenme-öğretme süreci sağlayabilmek için ölçme ve değerlendirme etkinlikleri öğretim öncesinde, öğretim süreci boyunca ve öğretim süreci sonrasında yapılmalıdır (Coştu, 2012). Dolayısıyla öğretim programlarındaki amaçların ne kadarına ulaşıldığını, süreç içerisindeki öğrencilere kazandırılmaya çalışılan bilgi, tutum, davranışları vb. öğrencilerin ne

kadarını kazandığı, ne kadarını kazanmadığı değerlendirme yapılarak tespit edilir (Kanatlı, 2008).

Yükseköğretim kurumunun eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programları incelendiğinde YÖK'te (2006), "Eğitimde ölçme ve değerlendirmenin yeri ve önemi, ölçme ve değerlendirme ile ilgili temel kavramlar, ölçme araçlarında bulunması istenen nitelikler (güvenirlik, geçerlik, kullanılabilirlik), eğitimde kullanılan ölçme araçları ve özellikleri, geleneksel yaklaşımlara dayalı olan araçlar (yazılı sınavlar, kısa yanıtı sınavlar, doğru-yanlış tipi testler, çoktan seçmeli testler, eşleştirmeli testler, sözlü yoklamalar, ödevler), öğrenciyi çok yönlü tanımaya dönük araçlar (gözlem, görüşme, performans değerlendirme, öğrenci ürün dosyası, araştırma kağıtları, araştırma projeleri, akran değerlendirme, öz değerlendirme, tutum ölçekleri), ölçme sonuçları üzerinde yapılan temel istatistiksel işlemler, öğrenme çıktıları değerlendirme, not verme, alanı ile ilgili ölçme aracı geliştirme" konularında öğretmen adaylarının bilgi sahibi olmaları sağlayacak bir içeriğe sahip olduğu görülmektedir. Bu nedenle öğretmen adaylarının üniversitelerde lisans düzeyinde verilen ölçme ve değerlendirme dersini almaları ölçme ve değerlendirme ile ilgili temel kavramları öğrenmeleri açısından hem önemli hem de gereklidir. Nitekim Gelbal ve Kelecioğlu da (2007) "Öğretmen yetiştirme programlarında ölçme ve değerlendirmeye yeterince yer verilmemesi nedeniyle son 8-10 yıl içerisinde mezun olan öğretmen adaylarının, öğrenciyi tanıma, ölçme ve değerlendirme amaçlarıyla kullanılan teknikler konusunda önemli eksiklikleri olduğu kabul edilmektedir" (s. 136) ifadesiyle ölçme ve değerlendirmenin gerekliliğinden bahsetmektedir.

Türkiye'de, öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme yeterliklerinin incelendiği birçok çalışma bulunmaktadır. Bunlardan bazılarının sonuçları ise; ölçme ve değerlendirme yeterliliklerine; yeterince sahip olmadıklarını (Güneş, 2007), oldukça büyük bir kısmının kendilerini yetersiz ya da eksik bulduğu (Çakan, 2004), yeterlilik algılarının orta düzeyde olduğu (Erdoğan ve Kurt, 2012), ölçme tekniklerinin kullanımı ve hazırlanması konusunda eğitime ihtiyaçları olduğu (Gelbal ve Kelecioğlu, 2007) ve aynı doğrultuda ölçme ve değerlendirme tekniklerini etkin kullanma konusunda yeterli olmadıkları (Erdemir, 2007) şeklindedir.

Bunun yanında literatürde öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme yeterliklerinin incelendiği çalışmalarda bulunmaktadır. Bunlardan bazıları; öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme yeterlilikleri konusunda kendilerini orta düzeyde yeterli hissettikleri (Çalışkan, Uymaz ve Tekin, 2013, Evin Gencil ve Özbaşı, 2013, Pektaş, 2010), yeterlik puanları ortalaması orta düzeyin üzerinde olmakla birlikte sahip olunması gerektiği gibi de yüksek olmadığı (Karaca, 2003), ölçme ve değerlendirme araç ve yaklaşımlarına ilişkin kendilerini çoğunlukla yetersiz veya kısmen yeterli hissettikleri (Kilmen, Akın Kösterelioğlu ve Kösterelioğlu, 2007), yeterlik algı düzeylerinin çok yüksek olmadığı (Yaman ve Karamustaoğlu, 2011), kendileri genel olarak yeterli gördükleri (Yavuz, 2011) vb. şeklindedir. Ayrıca öğretmen adaylarının bilgi düzeylerinin incelendiği Birgin ve Gürbüz'ün (2008) yapmış oldukları çalışmada; sınıf öğretmeni adaylarının birçoğunun öğrencilerin başarısını ve performansını belirlemede yazılı yoklamayı, çoktan seçmeli test türünü ve soru-cevap tekniğini daha çok kullanma eğiliminde oldukları ve çalışma sonucunda, sınıf öğretmeni adaylarının çoğunun alternatif değerlendirme yöntemleri konusundaki bilgilerinin yeterli olmadığı sonucu görülmüştür.

Verimli bir öğrenme-öğretme süreci sağlamak için süreç boyunca ölçme ve değerlendirme etkinliklerini yapacak olan bireylerin ölçme ve değerlendirme konusu ile

ilgili temel bilgilere sahip olmaları önemli olup (Coştu, 2012), bu bilgileri doğrultusunda ölçme ve değerlendirme işlemlerini etkili bir şekilde uygulamaları da gereklidir. Bunun sonucu olarak okullarda ölçme ve değerlendirme yapacak olan öğretmenlerin ilk olarak ölçme ve değerlendirme ile ilgili temel kavramları teorik olarak bilmelerinin ve bu temel kavramları eğitim-öğretim sürecinde uygulamalarının hem gerekli hem de önemli olduğu söylenebilir. Bu bilgilere paralel olarak Susuwele-Banda (2005) yapmış olduğu çalışmada “sınıf değerlendirmede, öğretmen algılarının sınıf değerlendirme uygulamaları üzerinde etkili olduğundan” (s. iii) ve Pajares (Tarihsiz) de, "Öğrencilerin öz yeterlilik inançları onların akademik performans ve başarıları diğer motivasyon yapıları ile ilişkilidir" (s. 1-2) şeklinde bahsetmektedir.

Bu araştırmada öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algılarının belirlenmesi ve bazı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algıları sağlıklı bir şekilde ortaya konulursa öğretmen adaylarının lisans eğitimi sırasında ölçme ve değerlendirme ile ilgili hem eksiklerini tamamlamaları hem de konuyla alakalı yeni ve güncel bilgilere sahip olmaları sağlanabilir. Bu bağlamda bu araştırmada elde edilen bulguların başta ölçme ve değerlendirme alanı olmak üzere eğitim alanına katkısı olabileceği düşünülmektedir.

1.1.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algılarını ve bu algıların çeşitli değişkenler bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırmada aşağıdaki soruların cevapları aranmıştır:

- 1- Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algıları ne düzeydedir?
- 2- Öğretmen adaylarının, “Ölçme ve Değerlendirme”ye yönelik yeterlik algıları;
  - a) Cinsiyetlerine,
  - b) Öğrenim gördükleri bölüme,
  - c) Öğrenim gördükleri program türüne,
  - d) Yaşlarınagöre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermekte midir?

1.2.Araştırmanın Önemi

Araştırmanın dersleri yürüten akademik personele, öğretmen adaylarının yeterlik algıları doğrultusunda eğitim-öğretim sürecini değerlendirerek gerekli düzenlemeleri yapmalarına fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

Bu bölümde sırasıyla; araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin işlenmesi ve çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel tekniklere ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Nicel araştırma desenlerinin kullanıldığı araştırmanın temel amacı, öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algılarını belirlemektir. Bu amaçla araştırmada betimsel tarama modeli (survey) kullanılmıştır. Tarama modelleri “geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır” (Karasar, 2008, s.77)

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2014-2015 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesinin farklı bölümlerinde öğrenim görmekte olan öğretmen adayları oluşturmuştur. Öğretmen adayları, araştırmanın amacı konusunda bilgilendirilmiş ve öğretmen adaylarının araştırmaya gönüllü katılımları sağlanmıştır. Eksik ya da hatalı formlar elendikten sonra toplam 413 öğretmen adayı araştırmaya dahil edilmiştir.

Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan öğretmen adaylarının bölümlere göre cinsiyet dağılımı Tablo 1’de ve çalışma grubundaki öğretmen adaylarına ait demografik bilgiler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 1.

Çalışma Grubunda Yer Alan Öğretmen Adaylarına İlişkin Betimsel Bilgiler

Bölümler	Kadın		Erkek		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Sınıf Öğretmenliği	21	5.08	18	4.36	39	9.44
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	25	6.05	31	7.51	56	13.56
Türkçe Öğretmenliği	52	12.59	37	8.96	89	21.55
Eğitim Bilimleri (PDR)	72	17.43	69	16.71	141	34.14
Fen Bilgisi Öğretmenliği	38	9.20	24	5.81	62	15.01
Okul Öncesi Öğretmenliği	21	5.08	5	1.21	26	6.30
TOPLAM	229	55.45	184	44.55	413	100.00

Tablo 1 incelendiğinde çalışma grubunda; Sınıf öğretmenliği (N=39), Sosyal Bilgiler öğretmenliği (N=56), Türkçe öğretmenliği (N=89), Eğitim Bilimleri (PDR) (N= 141), Fen Bilgisi öğretmenliği (N=62) ve Okul Öncesi öğretmenliği (N=26) öğretmen adayı olup, çalışma toplam 413 öğretmen adayı ile yürütülmüştür.

Tablo 2.
Çalışma Grubundaki Öğretmen Adaylarına Ait Demografik Bilgiler

Değişken		N	%
Cinsiyet	Kadın	229	55.45
	Erkek	184	44.55
Yaş Aralığı	18-20	41	9.9
	21-23	272	65.9
	24-26	65	15.7
	27 ve üstü	35	8.5
	Normal Öğretim	311	75.30
Öğrenim gördüğü program türü	İkinci Öğretim	102	24.70

Tablo 2 incelendiğinde çalışma grubunda; Kadın (N=229), Erkek (N=184); 18-20 yaş aralığında (N=41), 21-23 yaş aralığında (N=272), 24-26 yaş aralığında (N=65), 27 ve üstü yaş aralığında (N=35); Normal Öğretim (N=311), İkinci Öğretim (N=102) öğretmen adayı yer almaktadır.

2.3. Veri Toplama Aracı:

Veri toplama aracı olarak, Nartgün (2008) tarafından geliştirilen “Öğretmen Adayları İçin Ölçme ve Değerlendirme Genel Yeterlik Algısı Ölçeği” kullanılmıştır. Nartgün (2008) tarafından yapılan faktör analizi çalışması sonucunda ölçeğin üç faktör altında, ilk alt boyutta 6 madde, ikinci ve üçüncü alt boyutta 9 madde olmak üzere toplam 24 maddeden meydana geldiği ve ölçeğin birinci alt boyutunun “temel kavramlar”, ikinci alt boyutunun “ölçme teknikleri” ve üçüncü alt boyutunun ise “istatistiksel çözümleme ve raporlaştırma” şeklinde adlandırıldığı görülmüştür. Ölçeğin geneline ve faktörlerine (alt boyutlara) ait güvenirlik katsayıları Tablo 3’de yer almaktadır.

Tablo 3.
Faktörler ve Ölçeğin Bütününe Ait Alfa Güvenirlik Katsayıları

	Temel Kavramlar	Ölçme Teknikleri	İstatistiksel Çözümleme ve Raporlaştırma	Ölçeğin Bütünü
Madde sayısı	6	9	9	15
Cronbach α	.84	.79	.77	.87

Tablo 3’de görüldüğü üzere birinci faktöre (Temel Kavramlar) ait $\alpha = .84$, ikinci faktör (Ölçme Teknikleri) $\alpha = .79$, üçüncü faktör (İstatistiksel Çözümleme ve Raporlaştırma) $\alpha = .77$ ve ölçek geneline ait $\alpha = .87$ ’tür. Alfa katsayısına bağlı olarak ölçeğin güvenilirliği Ölçme Teknikleri ve İstatistiksel Çözümleme ve Raporlaştırma boyutlarında “oldukça güvenilir”, Temel Kavramlar alt boyutu ve ölçeğin bütününe de ise “yüksek derecede güvenilir” güvenirlik değerine sahip olduğu söylenebilir (Kayış, 2014). Bunun yanında ölçeğin test tekrar test güvenirlik katsayısı ise .91 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca her bir faktörün açıkladığı toplam varyans sırasıyla 22.125; 22.004 ve 20.746 şeklinde olup üç faktörün açıkladığı toplam varyans % 64.875 olarak çalışmada bulunmuştur.

Ölçeğin geçerliliğine yönelik yapılan madde ölçek korelasyonuna dayalı madde analizi (r) sonuçları ve alt-üst grup yöntemine dayalı madde analizinde (t) maddelerin her birinin ölçeğin bütünü ile olan korelasyonu 0.552 ile 0.890 arasında değiştiği ve tüm değerler için 0.01 düzeyinde manidar olduğu sonucu ve çalışmada üst %27 ve alt %27 grubunda

yer alan öğretmen adaylarının her bir maddeye verdikleri cevapların ortalamalarını karşılaştırıldığında elde edilen t değerlerinin tamamı 0.01 düzeyinde manidar olduğu sonucu Nartgün (2008) tarafından bulunmuştur. Ayrıca ölçeğin geçerliğe sahip olup olmadığını belirlemek amacıyla dış ölçüte dayalı geçerlik analizi çalışmada kullanılmış olup ölçek ölçme ve değerlendirme dersini almış ve almamış 60'ar kişilik iki gruba uygulanıp, ölçme ve değerlendirme dersini alan öğrencilerin ölçeğin bütününden elde ettikleri puanların ortalamaları arasındaki fark 0.01 düzeyinde istatistiksel olarak manidar olduğu sonucu bulunmuştur (Nartgün, 2008).

“Öğretmen Adayları İçin Ölçme ve Değerlendirme Genel Yeterlik Algısı Ölçeği” beşli Likert tipi dereceleme ölçeği formatında olup, ölçekteki “çok yeterliyim” seçeneği 5, “yeterliyim” seçeneği 4, “orta düzeyde yeterliyim” seçeneği 3, “yetersizim” seçeneği 2 ve “çok yetersizim” seçeneği ise 1 ile puanlanmaktadır. Bu nedenle, ölçekten alınabilecek en yüksek puan 120, en düşük puan ise 24'dür.

2.4. Verilerin İşlenmesi ve Çözümlemesi

Araştırmada veriler analiz edilirken önce çalışma grubuna giren bütün cevaplayıcıların ölçme ve değerlendirme yönelik yeterlik algı puanları hesaplanmıştır.

Araştırmanın probleminin çözümlemesinde alt boyutlara ait; ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerler hesaplanmıştır. Araştırmanın 2a ve 2c alt probleminin çözümlemesi t testi, 2b ve 2d alt probleminin çözümlemesi ise Kruskal Wallis testi istatistiksel teknikleri ile gerçekleştirilmiştir.

“Öğretmen Adayları İçin Ölçme ve Değerlendirme Genel Yeterlik Algısı Ölçeği” alt boyutlarında aritmetik ortalamaların yorumlanması; 1.00-1.80 aralığı “*Çok yetersizim*”, 1.81-2.60 aralığı “*yetersizim*”, 2.61-3.40 aralığı “*orta düzeyde yeterliyim*”, 3.41-4.20 aralığı “*yeterliyim*” ve 4.21-5.00 aralığı ise “*çok yeterliyim*” seçeneği şekilde değerlendirilmiştir.

3.BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın problemine ve alt problemlerine cevap aramak amacıyla toplanan verilerden elde edilen bulgular yer almaktadır.

3.1.Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın “öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algı düzeyleri nedir?” şeklinde ifade edilen birinci alt problemle ilgili verilerden elde edilen bulgular ve yorumları aşağıda verilmiştir. Öğretmen adaylarının “Öğretmen Adayları İçin Ölçme ve Değerlendirme Genel Yeterlik Algısı Ölçeği”nden alt boyut bazında aldıkları puanların dağılımı Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4.

Öğretmen Adaylarının “Öğretmen Adayları İçin Ölçme ve Değerlendirme Genel Yeterlik Algısı Ölçeği”nden Alt Boyut Bazında Aldıkları Puanlara İlişkin Betimsel İstatistikler (N=413)

Boyut	Maddeler	Min-Mak	Ortalama	Düzye	SS
Temel Kavramlar	Toplam (6 madde)	6-30	21.02	Yeterli	4.80261
Ölçme Teknikleri	Toplam (9 madde)	9-45	30.11	Orta Düzeyde Yeterli	6.73386
İstatistiksel Çözümleme ve Raporlaştırma	Toplam (9 madde)	9-45	28.01	Orta Düzeyde Yeterli	7.56605

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının “Ölçme ve Değerlendirme Genel Yeterlik Algısı Ölçeği”nin alt boyutlarından aldıkları toplam puanlar “Temel Kavramlar” alt boyutu için; $\bar{X}=21.02$ ve “Ölçme Teknikleri” alt boyutu için; $\bar{X}=30.11$ ve “İstatistiksel Çözümleme ve Raporlaştırma” alt boyutu için; $\bar{X}=28.01$ olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin alt boyutları için belirlenen puan aralıkları dikkate alındığında, öğretmen adaylarının ölçeğin Temel Kavramlar alt boyutunda “yeterli”, Ölçme Teknikleri alt boyutunda “orta düzeyde yeterli” ve İstatistiksel Çözümleme ve Raporlaştırma alt boyutunda ise “orta düzeyde yeterli” puan aldıkları görülmektedir.

3.2.Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci alt probleminde öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algılarının çeşitli değişkenlere göre nasıl değiştiği araştırılmaktadır. Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algıları arasında bu değişkenlere göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığına ait bulgular aşağıda ayrıntılı olarak verilmiştir.

- a) Araştırmada, “Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algıları arasında cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?” şeklinde ifade edilen alt probleme cevap bulmak amacıyla yapılan t-testi sonuçları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5.

Öğretmen Adaylarının Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Yeterlik Algıları Arasında Cinsiyetlerine Göre t- Testi Sonuçları (N=413)

Faktörler	Cinsiyet	N	Ortalama	SS	SD	t	p
Temel Kavramlar	Kadın	229	21.1135	4.86711	411	.433	.665
	Erkek	184	20.9076	4.73184			
Ölçme Teknikleri	Kadın	229	30.3843	6.98312	411	.927	.355
	Erkek	184	29.7663	6.41248			
İstatistiksel Çözümleme ve Raporlaştırma	Kadın	229	27.4148	7.88781	411	1.780	.076
	Erkek	184	28.7446	7.09768			
Toplam	Kadın	229	78.9127	15.82778	411	.328	.743
	Erkek	184	79.4185	15.27754			

p* < .05

Tablo 5 incelendiğinde, öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algı puanlarına ait ortalamalar kullanılarak uygulanan bağımsız örneklem için t testi sonucuna göre 1. faktör olan “Temel Kavramlar” alt boyutu, 2. Faktör olan “Ölçme Teknikleri” alt boyutu ile 3. faktör olan “İstatistiksel Çözümleme ve Raporlaştırma” alt boyutu ve “ölçeğin geneli”nde istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir. Bunun sonucu olarak, öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algılarının benzer olduğu söylenebilir.

b)Araştırmada, “Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algıları arasında öğrenim gördükleri bölümlere göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?” şeklinde ifade edilen alt probleme cevap bulmak amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6.
Öğretmen Adaylarının Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Yeterlik Algıları Arasında Öğrenim Gördükleri Bölümlere Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları (N=413)

Temel Kavramlar	1	39	194.83	3.499	5	.624
	2	56	194.51			
	3	89	195.90			
	4	141	219.48			
	5	62	212.90			
	6	26	208.42			
	7	413				
Ölçme Teknikleri	1	39	223.42	6.193	5	.288
	2	56	223.31			
	3	89	197.06			
	4	141	203.67			
	5	62	220.44			
	6	26	167.27			
	7	413				
İstatistiksel Çözümleme ve Raporlaştırma	1	39	219.40	5.007	5	.415
	2	56	197.98			
	3	89	185.41			
	4	141	216.92			
	5	62	216.22			
	6	26	205.96			
	7	413				

*p<.05; 1: Sınıf Öğretmenliği; 2: Sosyal Bilgiler Öğretmenliği; 3: Türkçe Öğretmenliği; 4: Eğitim Bilimleri; 5: Fen Bilgisi Öğretmenliği; 6: Okul Öncesi Öğretmenliği; 7: TOPLAM

Tablo 6’daki veriler incelendiğinde, öğretmen adaylarının “Temel Kavramlar” alt boyutu puanlarında öğrenim gördükleri bölümlere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılığa rastlanılmamıştır [($X^2=3.499$; $sd=5$; $p>.05$)]. Sıra ortalamaları dikkate alındığında, Eğitim Bilimleri (PDR) bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının en yüksek puanı ve Sosyal Bilgiler öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının ise en düşük puanı aldıkları görülmektedir.

Veriler incelendiğinde, öğretmen adaylarının “Ölçme Teknikleri” alt boyutu puanlarında öğrenim gördükleri bölümlere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılığa rastlanılmamıştır [($X^2=6.193$; $sd=5$; $p>.05$)]. Sıra ortalamaları dikkate alındığında, Sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının en yüksek puanı ve Okul Öncesi öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının ise en düşük puanı aldıkları görülmektedir.

Veriler incelendiğinde, öğretmen adaylarının “İstatistiksel Çözümleme ve Raporlaştırma” alt boyutu puanlarında öğrenim gördükleri bölümlere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılığa rastlanılmamıştır [($X^2=5.007$; $sd=5$; $p>.05$)]. Sıra ortalamaları dikkate alındığında, Sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının en yüksek puanı ve Türkçe öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının ise en düşük puanı aldıkları görülmektedir.

c) Araştırmada, “Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algıları arasında öğrenim gördükleri program türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?” şeklinde ifade edilen alt probleme cevap bulmak amacıyla yapılan t-testi sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7.

Öğretmen Adaylarının Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Yeterlik Algıları Arasında Öğrenim Gördükleri Program Türüne Göre t- Testi Sonuçları (N=413)

Faktörler	Program Türü	N	Ortalama	SS	SD	t	p
Temel Kavramlar	1	311	21.0514	4.74620	411	.219	.827
	2	102	20.9314	4.99358			
Ölçme Teknikleri	1	311	30.1415	6.69515	411	.171	.864
	2	102	30.0098	6.88303			
İstatistiksel Çözümleme ve Raporlaştırma	1	311	27.9453	7.63947	411	.290	.772
	2	102	28.1961	7.37139			
Toplam	1	311	79.1383	15.59415	411	.001	1.00
	2	102	79.1373	15.56592			

$p^* < .05$, 1: Normal Öğretim; 2: İkinci Öğretim

Tablo 7 incelendiğinde, öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri program türü dikkate alındığında ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algı puanlarına ait ortalamalar kullanılarak uygulanan bağımsız örneklem için t testi sonucuna göre .05 düzeyinde 1. faktör olan “Temel Kavramlar” alt boyutu, 2. Faktör olan “Ölçme Teknikleri” alt boyutu ile 3. faktör olan “İstatistiksel Çözümleme ve Raporlaştırma” alt boyutu ve “ölçeğin geneli”nde istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir. Bunun sonucu olarak, öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri program türüne göre ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algılarının benzer olduğunu söylenebilir.

d) Araştırmada, “Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algıları arasında yaş aralıklarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?” şeklinde ifade edilen alt probleme cevap bulmak amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8.

Öğretmen Adaylarının Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Yeterlik Algıları Arasında Yaş Aralıklarına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları (N=413)

Temel Kavramlar	1)18-20	41	212.02	3.729	3	.292
	2)21-23	272	212.08			
	3)24-26	65	180.84			
	4)27 ve üstü	35	210.24			
	Toplam	413				
Ölçme Teknikleri	1)18-20	41	187.11	1.623	3	.654
	2)21-23	272	210.56			
	3)24-26	65	201.35			
	4)27 ve üstü	35	213.16			
	Toplam	413				
İstatistiksel Çözümleme ve Raporlaştırma	1)18-20	41	216.99	0.453	3	.929
	2)21-23	272	206.92			
	3)24-26	65	205.25			
	4)27 ve üstü	35	199.17			
	Toplam	413				

p* < .05

Tablo 8’deki veriler incelendiğinde, öğretmen adaylarının “Temel Kavramlar” alt boyutu puanlarında yaş aralıklarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılığa rastlanılmamıştır [($X^2=3.729$; $sd=3$; $p>.05$)]. Sıra ortalamaları dikkate alındığında, 21-23 yaş aralığında olan öğretmen adaylarının en yüksek puanı ve 24-26 yaş aralığında olan öğretmen adaylarının ise en düşük puanı aldıkları görülmektedir.

Veriler incelendiğinde, öğretmen adaylarının “Ölçme Teknikleri” alt boyutu puanlarında yaş aralıklarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılığa rastlanılmamıştır [($X^2=1.623$; $sd=3$; $p>.05$)]. Sıra ortalamaları dikkate alındığında, 27 ve üstü yaş aralığında olan öğretmen adaylarının en yüksek puanı ve 18-20 yaş aralığında olan öğretmen adaylarının ise en düşük puanı aldıkları görülmektedir.

Veriler incelendiğinde, öğretmen adaylarının “İstatistiksel Çözümleme ve Raporlaştırma” alt boyutu puanlarında yaş aralıklarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılığa rastlanılmamıştır [($X^2=.453$; $sd=3$; $p>.05$)]. Sıra ortalamaları dikkate alındığında, 18-20 yaş aralığında olan öğretmen adaylarının en yüksek puanı ve 27 ve üstü yaş aralığında olan öğretmen adaylarının ise en düşük puanı aldıkları görülmektedir.

4.TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algıları ve bu algıların bazı değişkenler açısından incelenmesi amaç edinilmiştir.

Araştırmada öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algılarının; Temel Kavramlar alt boyutunda “yeterli”, Ölçme Teknikleri alt boyutunda “Orta Düzeyde Yeterli” ve İstatistiksel Çözümleme ve Raporlaştırma alt boyutunda ise “Orta Düzeyde Yeterli” oldukları belirlenmiştir. Bu sonuçlar Pektaş’ın (2010) yapmış olduğu çalışmada Temel Kavramlar ve İstatistiksel Çözümleme ve Raporlaştırma alt boyutları ile paralellik göstermektedir. Nitekim Pektaş (2010) sonuçlarında öğretmen adaylarının

ölçme ve değerlendirmeye yönelik olarak Temel Kavramlar ve Ölçme Teknikleri boyutlarında kendilerini yeterli algıladıkları, İstatistiksel Çözümleme ve Raporlaştırma boyutunda ise kendilerini orta düzeyde yeterli algıladıkları sonucunu bulmuştur. Aynı doğrultuda Yeşilyurt (2012)'de öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme alanının temel kavramlar ile ölçme teknikleri boyutlarına ilişkin yeterlik algısının “yeterli”, istatistiksel çözümleme ve raporlaştırma boyutuna ilişkin yeterlik algısının ise “orta düzeyde yeterli” olduğu sonucu bulunmuştur. Bunların yanında öğretmen adayları ile ilgili yapılan diğer çalışmalarda; ölçme ve değerlendirme yeterlik algılarının orta düzeyde olduğunu ancak alınan ortalama puanın, oldukça yeterli aralığının alt sınırında olduğu (Evin Gencil ve Özbaşı, 2013); öğrenme öğretme süreci ve ölçme değerlendirme alanında kendilerini genel olarak yeterli gördükleri (Yavuz, 2011); sınıf öğretmeni adaylarının yeni ilköğretim programında yer alan ölçme-değerlendirme konusundaki yeterlik düzeylerine ilişkin algılarına ait sorulara verdikleri cevapların büyük çoğunluğunun “yeterli” ile “kısmen yeterli” arasında olduğu (Şahin ve Ersoy, 2009) ve öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme araç ve yaklaşımlarına ilişkin olarak ise, kendilerini çoğunlukla yetersiz veya kısmen yeterli olarak algıladıkları (Kilmen, Akın Kösterelioğlu ve Kösterelioğlu, 2007) sonuçları tespit edilmiştir. Bunların yanında öğretmen adaylarının yeterlik puanları ortalaması orta düzeyin üzerinde (Karaca, 2003), yeterlik algı düzeylerinin çok yüksek olmadığı (Yaman ve Karamustaoğlu, 2011) ve kendileri genel olarak yeterli gördükleri (Yavuz, 2011) çalışmalarda yer almaktadır.

Ayrıca öğretmenler ile ilgili yapılan çalışmalarda öğretmenlerin oldukça büyük bir kısmının ölçme ve değerlendirme konusunda kendilerini yetersiz ya da eksik buldukları (Çakan, 2004); ölçme ve değerlendirme yeterlik algılarının orta düzeyde olduğu (Erdoğan ve Kurt, 2012); sınıf öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme yeterliklerine yeterince sahip olmadıkları ve ölçme ve değerlendirme yeterlik puanlarının orta düzeyin üzerinde olmakla birlikte sahip olunması gerektiği gibi yüksek düzeyde olmadığı (Güneş, 2007) sonuçları da bulunmuştur.

Geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemleri ile ilgili olarak ise; sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kendilerini geleneksel ölçme-değerlendirme yöntemleri açısından alternatif ölçme-değerlendirme yöntemlerine göre daha yeterli buldukları ve genel olarak ölçme-değerlendirme yöntemlerine ilişkin yeterlik açısından ise kendilerini orta düzeyde yeterli buldukları (Çalışkan, Uymaz ve Tekin, 2013); sınıf öğretmeni adaylarının ise geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin fazla, tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin orta düzeyde bilgiye sahip olarak algıladıkları (Yeşilyurt ve Yaraş, 2011) sonucu görülmüştür.

Öğretmen adaylarının cinsiyet değişkeni dikkate alındığında, ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algıları arasında; 1. faktör olan “Temel Kavramlar” alt boyutu, 2. Faktör olan “Ölçme Teknikleri” alt boyutu ile 3. faktör olan “İstatistiksel Çözümleme ve Raporlaştırma” alt boyutu ve “ölçeğin geneli”nde istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ve dolayısıyla öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algılarının benzer olduğunu söylenebilir. Bu sonuçlar Pektaş (2010) ile paralellik göstermemektedir. Çünkü çalışmada öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algıları hem tüm alt boyutlarda hem de ölçeğin bütünü bazında cinsiyete göre erkek öğretmen adayları lehine manidar farklılık göstermiştir. Aynı zamanda Yeşilyurt (2012) çalışmasının temel kavramlar ve ölçme teknikleri alt boyutları ile paralellik göstermektedir. Ancak çalışmanın istatistiksel

çözümleme ve raporlaştırma alt boyutu ile paralellik göstermemektedir. Çünkü Yeşilyurt (2012) istatistiksel çözümleme ve raporlaştırma boyutuna ilişkin yeterlik algısı erkek öğretmen adayları ile kadın öğretmen adayları arasında manidar düzeyde bir farkın olduğu bulunmuştur. Ancak çalışmanın bu sonucu Evin Gencil ve Özbaşı (2013) ve Yaman ve Karamustaoğlu, 2011’de yapmış oldukları çalışmaların sonucu ile paralellik göstermektedir. Bu çalışmalarda öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme yeterlik algılarının cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği (Evin Gencil ve Özbaşı, 2013, Yaman ve Karamustaoğlu, 2011) sonucu bulunmuştur. Bu çalışmalara ek olarak Çoklar ve Odabaşı’nın (2009) yapmış oldukları çalışmada özyeterlikler konusunda cinsiyet önemli bir değişikliğe neden olmamıştır. Ancak sosyal bilgiler öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre ölçme-değerlendirme yöntemlerine ilişkin yeterlik düzeyleri geleneksel ölçme-değerlendirme yöntemleriyle ilgili yeterlik bazında ve genelde de anlamlı düzeyde bir farklılık oluşturmazken, alternatif ölçme-değerlendirme yöntemleriyle ilgili yeterliklerinde ise bayan öğretmen adayları lehine anlamlı farklılık oluşturduğu (Çalışkan, Uymaz ve Tekin, 2013) sonucu bulunmuştur.

Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölüm değişkeni dikkate alındığında, ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algıları arasında; 1. faktör olan “Temel Kavramlar” alt boyutu, 2. Faktör olan “Ölçme Teknikleri” alt boyutu ve 3. faktör olan “İstatistiksel Çözümleme ve Raporlaştırma” alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür. Bu sonuçlar Yaman ve Karamustaoğlu (2011) yapmış olduğu çalışma ile paralellik göstermektedir. Çünkü bu çalışmada, program farklılığının öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme yeterlik algı düzeylerinde anlamlı bir farklılığa neden olmadığı sonucu bulunmuştur. Bunun yanında Pektaş’ın (2010) yapmış olduğu çalışma ile paralellik göstermemektedir. Çünkü bu çalışmada ölçmeğin bütün alt boyutları ve genelinde bölümler arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Aynı zamanda araştırmancının bu sonucu Yeşilyurt (2012) çalışmasının temel kavramlar ve ölçme teknikleri alt boyutları ile paralellik gösterip istatistiksel çözümleme ve raporlaştırma alt boyutu ile paralellik göstermemektedir. Çünkü Yeşilyurt (2012) istatistiksel çözümleme ve raporlaştırma alt boyutunda bölüm değişkenine göre öğretmen adayları arasında manidar düzeyde bir farkın olduğu tespit edilmiştir.

Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri program türü değişkeni dikkate alındığında, ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algıları arasında; 1. faktör olan “Temel Kavramlar” alt boyutu, 2. Faktör olan “Ölçme Teknikleri” alt boyutu ile 3. faktör olan “İstatistiksel Çözümleme ve Raporlaştırma” alt boyutu ve “ölçme genelinde”nde istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ve dolayısıyla öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri program türü değişkenine göre ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algılarının benzer olduğu söylenebilir. Bu sonuçlar Pektaş (2010) ile öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algıları, öğrenim görülen öğretim türü bakımından sadece “temel kavramlar” alt boyutu ile paralellik göstermemektedir. Çünkü bu çalışmada öğrenim görülen öğretim türü bakımından sadece “temel kavramlar” alt boyutunda birinci öğretim ve ikinci öğretimde öğrenim gören öğretmen adayları arasında birinci öğretim öğretmen adayları lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Ancak Sosyal bilgiler bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri öğretim türüne göre hem geleneksel ölçme-değerlendirme yöntemlerine ilişkin yeterlik bazında hem de alternatif ölçme-değerlendirme yöntemlerine ilişkin yeterlik bazında ve aynı zamanda öğretmen adaylarının genel olarak da ölçme-değerlendirme yöntemlerine ilişkin yeterlik düzeyleri bazında öğrenim gördükleri

öğretim türüne göre farklılık görülmediği (Çalışkan, Uymaz ve Tekin, 2013) tespit edilmiştir.

Öğretmen adaylarının yaş aralıkları değişkeni dikkate alındığında, ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algıları arasında; 1. faktör olan “Temel Kavramlar” alt boyutu, 2. Faktör olan “Ölçme Teknikleri” alt boyutu ile 3. faktör olan “İstatistiksel Çözümleme ve Raporlaştırma” alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür.

KAYNAKÇA

- Birgin, O. & Gürbüz, R. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının ölçme ve değerlendirme konusundaki bilgi düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20, 163-179.
- Coştu, B. (2012). Ölçme ve değerlendirmeyle ilgili temel kavramlar. Küçük, M. ve Geçit, Y.(Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (1-20), Ankara: Nobel yayıncılık.
- Çakan, M. (2004). Öğretmenlerin ölçme-değerlendirme uygulamaları ve yeterlik düzeyleri: İlk ve ortaöğretim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37 (2), 99-114.
- Çalışkan, H., Uymaz, M. & Tekin, D. (2013). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin yeterliklerinin değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Issn: 1308-9196, Sosyal Bilgiler Öğretimi Özel Sayısı, 14, 239-261.*
- Çoklar, A. N. & Odabaşı, H. F. (2009). Eğitim teknolojisi standartları açısından öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme özyeterliklerinin belirlenmesi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 1 -16.
- Demirel, Ö. (2004). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme* (6. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Erdemir, Z. A. (2007). *İlköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin ölçme değerlendirme tekniklerini etkin kullanabilme yeterliklerinin araştırılması (Kahramanmaraş örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Erden, M. (2015). *Eğitim bilimlerine giriş* (9.Baskı). Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Erdogdu, M. Y. & Kurt, F. (2012). Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme yeterlik algılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1 (2), 23-36.
- Evin Gencel, İ. & Özbaşı, D. (2013). Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme alanına yönelik yeterlik algılarının incelenmesi. *İlköğretim Online*, 12(1), 190-201.
- Gelbal, S. & Kelecioğlu, H. (2007). Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkındaki yeterlik algıları ve karşılaştıkları sorunlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 135-145.
- Güneş, A. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin kendi algılarına göre ölçme ve değerlendirme yeterlikleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Güven, B. (2010). Öğretim ilke ve yöntemleriyle ilgili temel kavramlar. Tan, Ş.(Ed.), *Öğretim ilke ve yöntemleri* (1-36), Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Kanatlı, F. (2008). *Alternatif ölçme ve değerlendirme teknikleri konusunda sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Karaca, E. (2003). *Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme yeterliliklerine ilişkin algıları*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karasar, N. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemi* (17. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kayış, A. (2014). Güvenilirlik analizi. Kalaycı, Ş. (Ed.), *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri* (404-409). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kilmen, S., Akın Kösterelioğlu, M. & Kösterelioğlu, İ. (2007). Öğretmen adaylarının ölçme değerlendirme araç ve yaklaşımlarına ilişkin yeterlik algıları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (1), 117-127.

- Küçükahmet, L. (2014). *Öğretim İlke ve Yöntemleri (26. Baskı)*. Ankara: Nobel Akademik yayıncılık.
- Nartgün, Z. (2008). Öğretmen adayları için ölçme ve değerlendirme genel yeterlik algısı ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 85-94.
- Pajares, F. (Nodate). *Current Directions in Self-efficacy Research*. Emory University In M. Maehr & P. R. Pintrich (Eds.). *Advances in motivation and achievement*. 10, 1-49. Greenwich, CT: JAI Press.
- Pektaş, S. (2010). *Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme yeterlik algılarının incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Stiggins, R. & Chappuis, J. (Nodate). Using student- involved classroom assessment to close achievement gaps. *Theory Into Practice*, 44(1), 11-18.
- Susuwele-Banda, W. J. (2005). *Classroom assessment in malawi: teachers' perceptions and practices in mathematics*. Unpublished PhD Thesis, Virginia, Blacksburg.
- Şahin, Ç. & Ersoy, E. (2009). Sınıf öğretmeni adaylarının yeni ilköğretim programındaki ölçme-değerlendirme konusundaki yeterlilik düzeylerine ilişkin algıları. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18 (2), 363-386.
- Tan, Ş. (2014). *Öğretimde ölçme ve değerlendirme KPSS el kitabı (9.Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Uysal, M., Öztürk, H. & Döş, İ. (2013). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Yaman, S. & Karamustafaoğlu, S. (2011). Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme alanına yönelik yeterlik algı düzeylerinin incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 44 (2), 53-72.
- Yavuz, G. (2011). *Öğretmen adaylarının öğrenme öğretme süreci ve ölçme değerlendirme alanındaki yeterliklerine ilişkin görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Yeşilyurt, E. & Yaraş, Z. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin algıladıkları bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (4), 95-118.
- Yeşilyurt, E. (2012). Öğretmen Adaylarının Ölçme ve Değerlendirme Alanına İlişkin Genel Yeterlik Algıları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (17), 377-395.
- Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK). (2006). *Eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programları*. Ankara: Yüksek Öğretim Kurumu.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

Measurement and assessment has defined as a process of gathering information about what students have learned. In order to collect information about students have learned, progress or achievement and teachers need to use various strategies or methods in measurement and assessment process. Teachers should have an appropriate using of measurement and evaluation in order to be efficient in their own fields. If the competency perceptions of the teachers candidates related to measurement and evaluation can be revealed wholesomely, it is possible to have the teachers arrange either educational activities in their pre-service training or in-service activities in their teaching profession and in this way they can have both completed shortages and latest, current knowledge. The findings of this study will be helpful in whole education field including measurement and evaluation field. It is also thought that this study will have teacher candidates be aware of their levels of competency perceptions toward measurement and evaluation as very insufficient, insufficient, partly sufficient, sufficient, very sufficient; this study will also make the instructors regulate education process through competency perceptions levels of teacher candidates.

A educational program consists of target, content, teaching processes (strategy, method and techniques, equipments, e.t.c.) and evaluation. As understood, a educational program consists of four basic elements, includes measurement and evaluation as the last and complementary element. We can state that teachers who will measure and evaluate, firstly pay attention to the basic terms theoretically about measurement and evaluation and it is both significant and essential for them to practice these basic terms in educational process.

2. Method

The purpose of this research is to determine competency perceptions of teacher candidates studying at Kafkas University Faculty of Education toward the measurement and assessment and to identify whether their competency differ in terms of various variables and to identify whether these competency differ in terms of gender, section of education, type of program and age variable.

The working group of this survey model research are 413 (229 female, 184 male) teacher candidates studying at various departments that Turkish Teaching (89), Social Sciences Teaching (56), Classroom Teaching (39), Science Teaching (62), Pre-school Teaching (26) and Education Science (Psychological Counseling and Guidance) (141) programs, studying at Faculty of Education, Kafkas University during the spring semester of 2014-2015 academic year.

The working group is located in the research that female (N=229), male (N=184), between the ages of 21-23 (N=41), between the ages of 21-23 (N=272), between the ages of 24-26 (N = 65) and between the ages of 27 and over (N = 35), first teaching (N=311), second teaching (N=102).

In the research, "Measurement and Assessment General Competency Perception Scale" developed by Nartgün (2008) has been used to collect the data of teacher candidates' competency perceptions toward measurement and assessment. "Measurement and Assessment General Competency Perception Scale" was applied to 210 teacher candidates by Nartgün (2008) that studying at a state University during the 2007-2008 academic year and

the data were analyzed. According to results of used factor analysis, there are three factors in scale. This scale is composed of 24 items and 6 items under the “Basic Concepts” subscale, 9 items under the “Measurement Techniques” subscale, 9 items under the “Statistical Analysis and Reporting” subscale. Internal consistency reliability coefficient levels of the “Basic Concepts” subscale, “Measurement Techniques” subscale, “Statistical Analysis and Reporting” subscale and whole scale are 0,84; 0,79; 0,77 and 0,87 respectively. Besides, test-retest reliability coefficient level is 0,91. The eigenvalue of first factor (basic concepts) was calculated to be 5.074, which explained 22.125% of the total variance. While the second factor’s (measurement techniques) eigenvalue (1.707) explained 22.004% of the total variance and the third factor’s (statistical analysis and reporting) eigenvalue (1.004) explained 20.746%. Altogether, these three factors that constitute “Measurement and Assessment General Competency Perception Scale” explain 64.875% of the total variance. As a result of the findings obtained of the research show that this scale can be used to measure the measurement and evaluation competency levels of teacher candidates.

3. Findings, Discussion and Results

The first research question of the study has been analyzed through average, min-max value, level of competency perceptions and standard deviation values. The 2a and 2c sub questions have been analyzed through t-test for independent samples; 2b and 2d sub question have been analyzed through Kruskal Wallis test.

Results of findings obtained from the research reveal that competency perceptions of teacher candidates toward measurement and assessment, they feel sufficient about “Basic Concepts” subscale, whereas they feel medium-level sufficient about “Measurement Techniques” and “Statistical Analysis and Reporting” subscales. Besides, in the research, it can be seen that there aren’t significant differences variables on competency perceptions of teacher candidates toward measurement and assessment. Here are the results below:

According to the results of t-test for independent samples in the research, in terms of gender variable there aren’t significant differences between males and females for each subscale (Basic Concepts, Measurement Techniques and Statistical Analysis and Reporting) and as a whole. Based on the results of these findings in the research, it can be state that in terms of gender variable, teacher candidates display similar features between males and females for each subscale and as a whole.

Besides, according to the result of Kruskal Wallis test in the research, in terms of department of Education variable (Turkish teaching, Social Sciences Teaching, Classroom Teaching, Science Teaching, Pre-school Teaching and Education Science (Psychological Counseling and Guidance) programs), there aren’t significant differences between departments of education for each subscale.

According to the result of t-test made independent samples in the research, in terms of type of program variable, there aren’t significant differences between first teaching and second teaching for each subscale and as a whole. Based on the results of these findings in the research, it can be state that in terms of type of program variable, teacher candidates display similar features between first teaching and second teaching for each subscale and as a whole.

Furthermore, according to the result of Kruskal Wallis test in the research, in terms of age variable (18-20 age range= 41, 21-23 age range= 272, 24-26 age range= 65, 27 age and over= 35) there aren’t significant differences between their ages for each subscale.